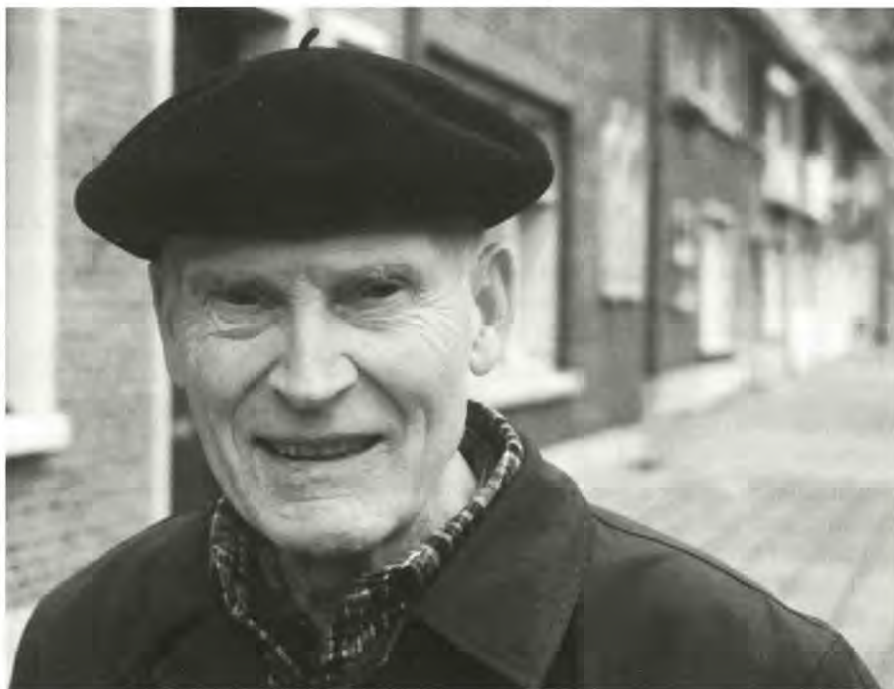


Jules van Beylen (75), de auteur van het dit najaar te verschijnen standaardwerk

'De hoogaars en de visserij van Arnemuiden' heeft zich ongeveer een leven lang met de zeilvaart bezig gehouden: hij bouwde schepen na, hij interviewde vissers, hij was decennia lang conservator van het Antwerpsche Scheepvaartmuseum, hij schreef een aantal boeken over de zeilvaart, en hij is nog steeds adviseur van de Stichting Ronde- en Platbodempjachten, maar vreemd genoeg is zijn eigen ervaring te water nogal beperkt. Ja, als jongetje had hij een kano, en later is hij wel meegevaren met deze en gene, maar een echte zeebonk is – ie nooit geworden. Ooit begon hij met de bouw van een eigen kieljachtje, maar toen hij op de Schelde uit het zeilbootje van een vriend viel en verdronk: 'Ik had water in mijn longen', en mijn vrouw was in verwachting van ons derde kind, dus toen heb ik gezegd, ik zal die boot maar vergeten, he?'

Als uit het bovenstaande het beeld oprijst van een onhandige en stoffige museumbewoner, dan hebben we ons werk niet goed gedaan, want ook al werd Jules van Beylen geen zeeman, onhandig en stoffig is hij geenszins. Hij valt veel meer te omschrijven als een gepassioneerd verzamelaar en journalist, tekenaar en beeldhouwer, organisator en schrijver. En bovendien de enige persoon die Uw verslaggever tot dusver ontmoette, die binnenshuis



JULES VAN BEYLEN

verzamelaar, journalist, tekenaar, auteur

klompen draagt, als waren het pantoffels.

Hij komt van arme ouders: 'Ze waren meid en knecht bij rijke mensen op de Italiëlei, dat was op een paar honderd meter van de haven en ik ging altijd, ik was toen een jaar of 7, in de haven rondzwerven, in de dokken, bij de schepen'.

Misschien dateert daarvan zijn belangstelling voor de scheepvaart, maar het zou nog wel even duren vooraleer Jules van Beylen daar wat mee kon doen. Hij was voorbestemd als onderwijzer, maar vanwege de financiën werd hij beroepsmilitair. En vanwege de krijgskundige situatie werd hij vervolgens krijgsgevangene. Daar, in krijgsgevangenschap sneed hij uit een plank van zijn brits een scheepje, en eenmaal vroegtijdig uit krijgsgevangenschap ontslagen meldde hij zich aan als student kunsten.

Hij was en is artistiek begaafd, maar het had vooral te maken met het feit dat studenten niet voor dienst in Duitsland werden opgeroepen.

Tijdens de oorlog ontmoette hij in 1943 bij toeval de schilder Maurice Seghers, van wie hij zoveel zou leren dat Seghers hem later zelfs tot erfgenaam zou benoemen. Van Beylen: 'Die man heeft mij leren model bouwen, behoorlijk leren model bouwen. Op de Schelde kwamen tot na de oorlog regelmatig Zeeuwse vissersschepen met oesters, mosselen en vis naar Antwerpen, Brussel, Aalst, Lier, en Mechelen, en die hadden dus onze belangstelling'.

Maurice Seghers was weliswaar een groot kunstenaar, maar in de ogen van Jules van Beylen toch niet exact genoeg in het nabouwen van de modellen. Daarom toog de Antwerpenaar naar Zeeland om daar met de centimeter de bouwwijze en van de eigenaardigheden van de verschillende zeeuwse hoogaarsen na te meten.

Op die tochten verzamelde Jules van Beylen een vracht aan informatie, waarover hij vervolgens een lezing



hield, en die mondde weer uit in zijn eerste publikatie, begin jaren 50. 'Het was zuiver toevallig, want ik had er nooit aan gedacht om te publiceren. Ik ben toen verder gegaan en heb ook materiaal verzameld over de Arnemuidse hoogaars, een schip met een spriettuig dat ook op zee ging vissen. Trouwens Maurice Seghers had al een schaalmodel van een Arnemuidse hoogaars gebouwd, en ik zelf ook. Met het zoeken van materiaal kwam ik in contact met andere werven, met Meerman in Arnhem, ik ging dus daarheen vragen of ik eens rond mocht kijken, en toen was men daar toevallig een van de laatste hoogaarsen aan het bouwen, de Kraagbeer in 1960. Daar heb ik foto's van gemaakt en dat zijn waarschijnlijk de enige foto's die ooit van een Arnemuidse hoogaars in aanbouw gemaakt zijn. Die komen dus in het boek'.

In de loop der jaren produceerde Jules van Beylen een hele serie boeken. Over zijn tijd als krijgsgevangene, maar vooral ook over de zeilvaart: 'De Botter', 'de Hoogaars' (de Tholense), 'Het Zeilvaart lexicon', 'Zeeuwse vissersschepen van de Ooster- en Westerschelde', 'Scheepsportretten en scheepsmodellen in de volkskunst', 'Schepen van de Nederlanden. Van de late middeleeuwen tot eind 17e eeuw', 'Scheepstypen', en dan nu 'De Hoogaars en de visserij van Arnhem'. De boeken zijn allemaal ondertekend door Jules van Beylen, maar hij verheelt niet dat zijn vrouw een belangrijk aandeel had in de totstandkoming ervan.

Maar hij had immers al een boek geschreven over een hoogaars, weliswaar de Tholense, maar zijn de verschillen met de Arnemuidse hoogaars dan zo groot? Van Beylen: 'Ja, ja, het zijn alle twee hoogaarsen. U en ik zijn alle twee mensen, maar toch zijn er geen twee dezelfde. Er zijn sterke overeenkomsten, maar er zijn ook verschillen. De tuigage is compleet anders, het werkteerrein is ook compleet anders. Bij de Tholense Hoogaars heb ik bijvoorbeeld niet geschreven over de mosselkweek en de oesterkweek. In dit nieuwe boek beschrijf ik de visserij tot in detail, tot en met hoe de netten er uit zagen, de

(advertentie)

Grijzen **bruna**

DAAR KUN JE MEE LEZEN EN SCHRIJVEN!

Walstraat 10H03 Vlissingen - Tel. 12029

manier waarop gevist werd, de verkoop van de vis en garnaal, al die dingen'.

Van Beylen was sedert de vijftiger jaren werkzaam als conservator in het Antwerpse Scheepvaartmuseum Het Steen. Vanuit die positie had hij toegang tot allerlei bronnen en literatuur, maar natuurlijk moest hij ook naar Zeeland toe om daar bij de Zeeuwen zelf de informatie die hij zocht los te peuteren. Was het voor een katholieke Belg niet moeilijk in het protestantse Zeeland? 'Ja, daar raak je niet gemakkelijk binnen. In Tholen heb ik dat ervaren, en dat heb ik ook geschreven in mijn inleiding dat die mensen mij wel vriendelijk ontvingen, maar ze vertelden me niet alles wat ze wisten. Ik kon over de Tholense hoogaars veel meer geschreven hebben als zij mij meer hadden willen vertellen, maar dat deden ze niet. Toen ik daar in 1949, 50, 51 op een zondag, dat waren mijn enige vrije dagen, door de straat liep, dan was er geen mens op straat en hoorde ik psalmen zingen en harmonium spelen en ik was in hun ogen

waarschijnlijk een heiden. In Arnhem heb ik aan Klaas Marijs wel een goede informant gehad, hij is nu 83, en die is nog heel pienter die heeft van alles verteld over de netten'.

Het boek 'De hoogaars en de visserij van Arnhem' is klaar, na een periode van voorbereiding die uiteindelijk tientallen jaren heeft geduurd. Van Beylen schreef niet alleen de teksten, maar maakte ook een groot gedeelte van de vele tekeningen die het boek rijk is. De Middelburgse tekenaar Han Reinhout werkte overigens ook mee aan Van Beylens boek.

En nu? Van Beylen: 'Oh ik heb al ander materiaal klaar liggen. Ik heb nog veel plannen maar ik ben 75, dus zo omvangrijk als het werk over de hoogaars zal het allemaal niet meer kunnen worden'.

Theo Richel

